

Д.В. КРИЛОВ,

докторант, Запорізький національний університет

Економічна доцільність формування цілей інвестиційного проекту промислових підприємств

Досліджено економічну природу формування цілей інвестиційного проекту промислових підприємств. Встановлено, що вони формуються під впливом специфіки інвестиційних проектів промислових підприємств. З метою врахування специфіки реалізації інвестиційних проектів проведено їхню класифікацію та досліджено взаємозв'язок видів інвестиційних проектів з метою реалізації його промисловим підприємством. Запропоновано цілі інвестиційного проекту промислових підприємств.

Ключові слова: інвестиційний проект, цілі реалізації, інвестування, результат, ефект, асортимент, номенклатура, обсяги виробництва, нова продукція.

Д.В. КРЫЛОВ,

докторант, Запорожский национальный университет

Экономическая целесообразность формирования целей инвестиционного проекта промышленных предприятий

Исследована экономическая природа формирования целей инвестиционного проекта промышленных предприятий. Установлено, что они формируются под влиянием специфики инвестиционных проектов промышленных предприятий. С целью учета специфики реализации инвестиционных проектов проведена их классификация и исследована взаимосвязь видов инвестиционных проектов с целью реализации его промышленным предприятием. Предложены цели инвестиционного проекта промышленных предприятий.

Ключевые слова: инвестиционный проект, цели реализации, инвестирование, результат, эффект, ассортимент, номенклатура, объемы производства, новая продукция.

D.V. KRILOV,

doctoral student of Zaporizhzhya National University

Economic feasibility investment objectives of the formation of industrial enterprises

The economic nature of its investment project targets enterprises. Established that they are influenced by the specific investment projects industry. With metohyu consideration the specific investment projects carried classification and investigated the relationship types of investment projects and to implement its industrial enterprise. A purpose of the project industry.

Keywords: investment project implementation goals, investment, result, effect, range, range production, new products.

Постановка проблеми. В процесі визначення доцільності і необхідності інвестування першою чергою потрібно визначитися з якою метою та яку ефективність можна отримати від інвестування. Істотну роль при обґрунтуванні необхідності інвестування відіграють цілі, які ставлять перед собою інвестори, акціонери, власники і на основі яких формуються критерії оцінки їхньої привабливості для підприємств, регіону та держави в цілому. Тому необхідно визначити цілі реалізації інвестиційного проекту в залежності від спрямованості інвестицій і їх видів.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. В науковій літературі існує безліч теоретичних підходів щодо визначення цілей реалізації інвестиційного проекту промисловими підприємствами. Існують публікації щодо методичних засад розробки та реалізації проектів розвитку підприємства, формування концептуальних засад управління їх розвитком, врахування особливостей інвестиційних процесів на макро- та мікрорівні на засадах проектного аналізу та визначення інвестиційного потенціалу як основи подальшого економічного зростання. Це праці відомих таких вітчизняних науковців, як В.А. Верба [3, 4], Н.І. Гавриленко [5], О.Д. Данилов [1], О.А. Загородних [3], М.М. Зюкова [6], Г.М. Івашина [1], О.М. Мажуга [7], М.М. Марченко [2], В.Г. Федоренко [7], О.О. Чередніков [5], О.Г. Чумаченко [1]. Але не вирішені залишаються питання щодо визначення цілей реалізації інвестиційних проектів на промислових підприємствах в залежності від специфіки їхньої діяльності.

Метою статті є визначення економічної природи формування цілей реалізації інвестиційних проектів промисловими підприємствами.

Виклад основного матеріалу. Цілі реалізації інвестиційних проектів промисловими підприємствами за напрямками інвестування можна згрупувати в основні групи:

1. Інвестиції, що спрямовані на підвищення ефективності виробництва.

Мета цих інвестицій – створення умов для зниження витрат виробництва підприємства інвестора за рахунок заміни обладнання на більш продуктивне або переміщення виробничих потужностей у регіони з більш привабливими умовами виробництва і оподаткування.

2. Інвестиції в розширення виробництва; їхня мета – збільшення обсягу виробництва і реалізації продукції.

3. Інвестиції в основний капітал або капітальні вкладення в основні засоби, в тому числі витрати на нове будівництво, розширення, реконструкцію і технічне переоснащення діючих підприємств, придбання машин, обладнання, інструмента, інвентарю, проектно-пошукові роботи.

Мета таких інвестицій – підвищення ефективності виробництва, розширення його обсягів, асортименту і номенклатури; поліпшення якості продукції підприємства.

4. Інвестиції у створення нової або принципово нової продукції; їхня мета – випуск нової конкурентоспроможної продукції, а також вихід на нові внутрішні і зовнішні ринки.

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

5. Інвестиції у створення нових додаткових робочих місць; їхня мета – зниження напруженості соціально-економічної обстановки в країні та окремих її регіонах.

6. Інвестиції, що спрямовані на досягнення стабільності в забезпеченні сировиною, комплектуючими виробами, запасними частинами і напівфабрикатами виробництва.

7. Інвестиції, що спрямовані на охорону навколишнього середовища і забезпечення екологічної безпеки продукції.

Як видно, цілі інвестування можуть бути різними. Однак у цілому їх можна звести у чотири групи:

- 1) збереження продукції на існуючих і вихід на нові ринки;
- 2) розширення асортименту і номенклатури, обсягів виробництва і поліпшення якості продукції;
- 3) випуск нової продукції або удосконалення існуючої з метою продовження її життєвого циклу;
- 4) вирішення соціально-екологічних і економічних завдань.

Реалізація будь-якого інвестиційного проекту переслідує певну мету.

Для різних проектів дані цілі можуть бути різними, однак у цілому їх можна об'єднати в чотири групи (рис. 1).

Певна мета може бути досягнута різними шляхами, тому велика частина реалізованих проектів носить конфліктуючий характер, коли розробляються різні шляхи досягнення однієї і тієї ж мети [1].

Інвестиційний проект – це обґрунтування економічної доцільності, обсягу і строків здійснення капітальних вкладень, у тому числі необхідна проектна документація, розроблена відповідно до законодавства і затверджених у встановленому порядку стандартів (нормам і правилам), а також опис дій щодо реалізації інвестицій [2].

У найбільш загальному розумінні інвестиційним проектом (англ. investment project) називається план вкладення капіталу з метою отримання прибутку, тобто основною метою реалізації будь-якого інвестиційного проекту є отримання ефекту, в тому числі економічного.

Поняття «інвестиційний проект» у вітчизняній літературі вживається в двох значеннях:

– як діяльність, захід, що передбачає здійснення комплексу заходів, які забезпечують досягнення визначених цілей (отримання певних результатів);

– як система, що включає в себе певний набір організаційно-правових і розрахунково-фінансових документів, які необхідні для здійснення будь-яких дій або описують такі дії [3].

Об'єкти інвестування розрізняються за:

- масштабами проекту;
- спрямованістю проекту (комерційна, суспільна, пов'язана з державними інтересами);
- характером і змістом інвестиційного циклу;
- характером і ступенем участі держави;
- ефективністю використання вкладених засобів [4].

Також інвестиційні проекти поділяються за кількістю учасників і ступенем впливу проекту на навколишнє середовище (рис. 2).

Малі проекти не потребують особливого техніко-економічного обґрунтування і пов'язаних з ним питань. Разом із тим допущені при формуванні проектів помилки можуть серйозним чином позначитися на досягненні мети забезпечення ефективності реалізації інвестиційних проектів.

Малі проекти мають за мету розширення виробництва і збільшення асортименту продукції, що випускається. Вони відрізняються порівняно невеликим строками реалізації. До малих проектів можна віднести також створення об'єктів соціально-культурної сфери [5].

Середні проекти – це частіше за все проекти реконструкції і технічного переозброєння існуючого виробництва продукції. Вони реалізуються поетапно, по окремих виробництвах, у суворій відповідності з попередньо розробленими графіками надходження всіх видів ресурсів, включаючи фінансові.

Великі проекти – це, як правило, об'єкти великих підприємств, в основі яких лежить прогресивно нова ідея промислового виробництва продукції, необхідної для задоволення попиту на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Мегапроекти – це цільові інвестиційні програми, які містять множину взаємопов'язаних кінцевим продуктом проектів. Такі програми можуть бути міжнародними, державними, регіональними.

Міжнародні проекти – це проекти, що реалізуються зацікавленими країнами, вони, як правило, відрізняються значною вартістю і складністю.

Проекти, реалізація яких істотно впливає на економічну, соціальну або екологічну ситуацію на Землі, розглядають як глобальні проекти.

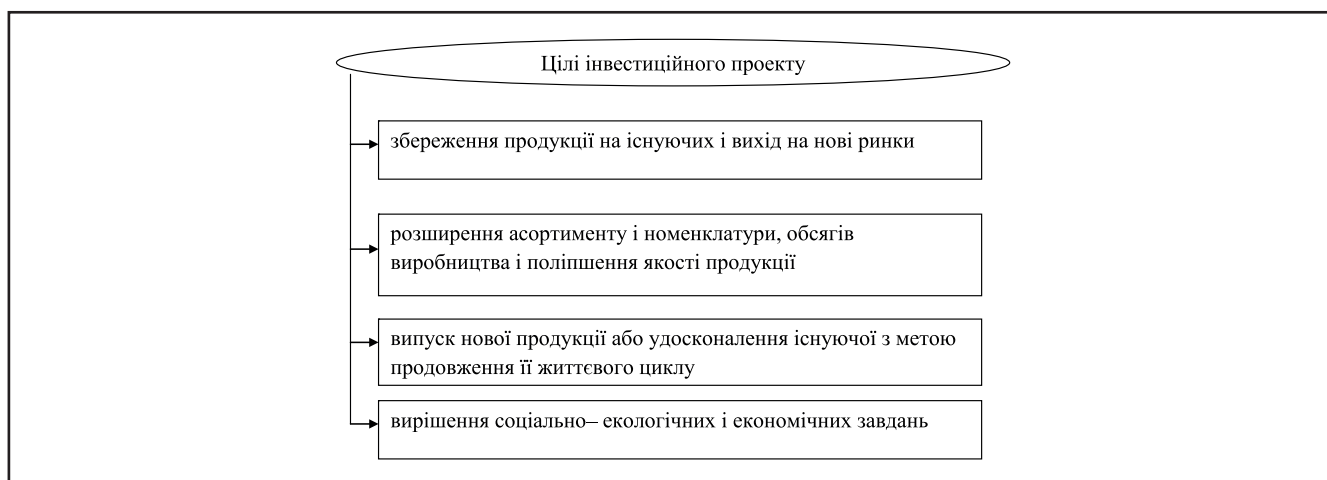

Рисунок 1. Цілі інвестиційного проекту промислового підприємства

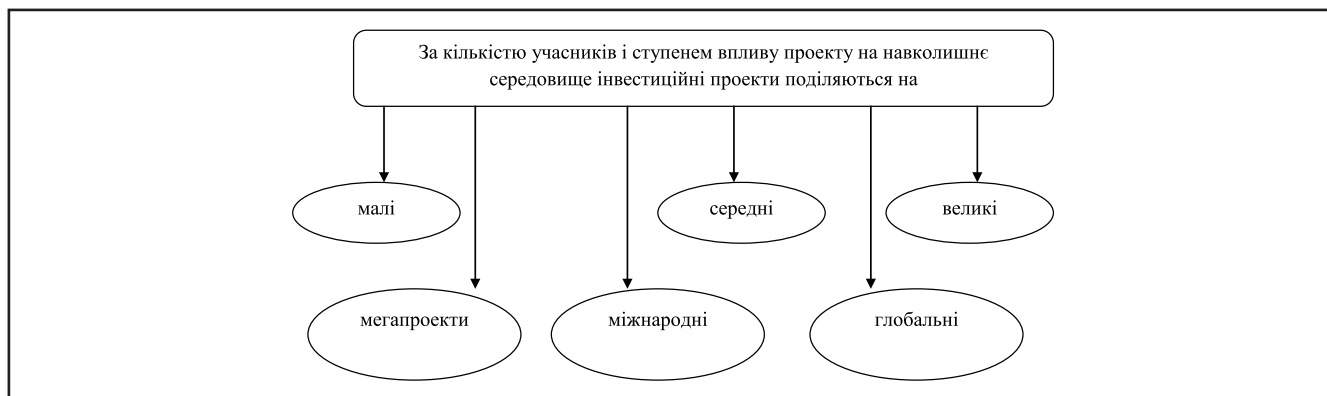

Рисунок 2. Класифікація інвестицій за кількістю учасників і ступенем впливу проекту на навколишнє середовище

Проекти, реалізація яких істотно впливає на економічну, соціальну або екологічну ситуацію у країні і не здійснюють істотного впливу на ситуацію в інших країнах, розглядають як великомасштабні проекти. Замовником подібних проектів можуть бути держава, промислово-фінансові групи, акціонерні товариства, банки.

Проекти, реалізація яких має за мету впливати на економічну, соціальну і екологічну ситуацію в певному регіоні, місті (галузі) і не здійснювати істотного впливу на ситуацію в інших регіонах, містах (галузях), розглядають як проекти регіонального, міського (галузевого) масштабу. Замовником цієї групи проектів можуть бути місцеві органи самоврядування.

За основними сферами діяльності інвестиційні проекти поділяються на: соціальні, економічні, організаційні, технічні, змішані, фінансові.

За тривалістю інвестиційні проекти поділяються на: короткострокові (до 3 років), середньострокові (від 3 до 5 років), довгострокові (понад 5 років).

За складністю інвестиційні проекти поділяються на: прості, складні, дуже складні [6].

Таким чином, складність і величина проектів і вплив їх результатів на економічну, соціальну або екологічну ситуацію характеризують значимість мету реалізації інвестиційних проектів.

Поряд із зазначеними особливостями інвестиційних проектів існують і інші ознаки, за якими вони виділяються. Так, два проекти називаються незалежними проектами, якщо рішення про інвестування одного з них не впливає на рішення про фінансування іншого.

Так, рішення про створення центру нових медичних технологій не повинно впливати на можливість здійснення проекту будівництва міського реабілітаційного центру. При цьому ефект від одночасної реалізації цих проектів буде дорівнювати сумі ефектів двох проектів.

Якщо два і більше аналізованих проектів не можуть бути реалізовані одночасно, такі проекти називаються альтернативними або взаємовиключними. Зазвичай до таких проектів відноситься будівництво великих підприємств, які включають окремі виробництва, які поєднані технологією і організацією випуску продукції, а також транспортними комунікаціями і системами енергопостачання.

Визначено, що в дійсності більшість інвестиційних проектів відносяться до конфліктуючих проектів, тобто до проектів, в яких передбачаються різні шляхи досягнення однієї і тієї ж мети.

Встановлено, що конфліктуючими також можуть бути визнані проекти з різним цільовим призначенням, але які ви-

магають на реалізацію приблизно однакових інвестицій. Тому інвестиційна компанія завжди вибирає з аналізованих варіантів такий проект, який при всіх обмеженнях вкладеного капіталу принесе їй найбільшу користь.

Інвестиційні проекти можуть відрізнятися також своїми організаційними, операційними і тимчасовими рядами.

Організаційні рамки проекту характеризуються складом його учасників. Своєю чергою, склад учасників визначається великим числом факторів: рівнем спеціалізації; складністю окремих частин проекту; організаційною структурою управління учасниками, фінансуванням проекту.

Операційні рамки проекту визначаються діями його учасників відповідно до вимог проектної документації і прийнятої технології.

Часові рамки проекту характеризуються періодом реалізації проекту. Вони встановлюються на основі норм тривалості для об'єктів, що фінансуються державним бюджетом, або виходячи з терміну окупності капітальних вкладень для проектів, здійснюваних за рахунок коштів приватних інвесторів.

Метою інвестиційних проектів також можуть бути досягнення мінімальної або граничної норми прибутку. Мінімальна норма прибутку може бути уточнена залежно від рівня прибутковості цінних паперів, ставки кредитування. При цьому зі зростанням інвестиційного ризику підвищується граничне значення норми прибутку, а також ускладнюється вибір схеми фінансування [7].

Залежно від ступеня впливу результатів реалізації інвестиційного проекту на внутрішні або зовнішні ринки, а також на екологічну і соціальну обстановку:

- глобальні проекти, реалізація яких істотно впливає на економічну, соціальну або екологічну ситуацію на Землі;
- народногосподарські проекти, реалізація яких істотно впливає на економічну, соціальну або екологічну ситуацію в країні, і при їх оцінці можна обмежуватися врахуванням тільки цього впливу;
- великомасштабні проекти, реалізація яких істотно впливає на економічну, соціальну або екологічну ситуацію в окремо взятій країні;
- локальні проекти, реалізація яких не здійснює істотний вплив на економічну, соціальну або екологічну ситуацію в певних регіонах і (або) містах, на рівень і структуру цін на товарних ринках.

Особливістю інвестиційного процесу є його зв'язок із невизначеністю, ступінь якої може значно варіюватися, тому залежно від величини ризику інвестиційні проекти поділяються таким чином:

– надійні проекти, які характеризуються високою ймовірністю отримання гарантованих результатів (наприклад, проекти, що виконуються за державним замовленням);

– ризикові проекти, для яких характерна висока ступінь невизначеності як витрат, так і результатів (наприклад, проекти, пов'язані зі створенням нових виробництв і технологій).

Усім інвестиційним проектам властиві деякі загальні риси, що дозволяють їх стандартизувати:

– наявність тимчасового лага між моментом інвестування і моментом отримання доходів;

– вартісна оцінка проекту.

Проміжок часу між моментом появи проекту і моментом закінчення його реалізації називається життєвим циклом проекту (або проектним циклом).

Висновки

Досягнення мети реалізації інвестиційного проекту можна вважати у випадках, коли введено в дію об'єкт, розпочато його експлуатацію і використання результатів виконання проекту; досягнуто заданих результатів інвестиційного проекту; отримання будь-яких ефектів від його реалізації.

Список використаних джерел

1. Данілов О.Д., Івашина Г.М., Чумаченко О.Г. Інвестування: Навч. посібник. – К., 2001, 364 с.

2. Марченко М.М. Методичні засади розробки та реалізації проектів розвитку підприємства / М.М. Марченко // Формування ринкової економіки: зб. наук. пр. Вип. 26. – К.: КНЕУ, 2011. – С. 196–206.

3. Верба В.А., Загородних О.А. Проектний аналіз: Підручник. – К.: КНЕУ, 2000. – 322 с.

4. Верба В.А. Концептуальні засади управління розвитком підприємства / В.А. Верба // Механізм управління потенціалом інноваційного розвитку промислових підприємств: [монографія]: за ред. Ю.С. Шипуліної. – Суми: ТОВ «ТД «Папірус», 2012. – С. 138–157.

5. Гавриленко Н.І. Особливості інвестиційних процесів на макрота і мікрорівні / Н.І. Гавриленко, О.О. Чередніков // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Режим доступу: [<http://vistnic.stu.cn.ua/index.pl?task=arcl&sj=7&id=36>]

6. Зюкова М.М. Інвестиційний потенціал як основа економічного зростання / [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Vdnuet/econ/2010_4/Zyukova.pdf

7. Федоренко В., Мажуга О. Інвестиційне кредитування та кількісна оцінка ризику реалізації проекту // Економіка України. – 2005, № 12. – С. 40–46.

УДК 658.8: 664 (045)

В.В. КАПРАВІЙ,
к.с.–г.н., доцент, Вінницький торговельно–економічний інститут КНТЕУ,
М.О. ЗАГОРУЙКО,
бакалавр, Вінницький торговельно–економічний інститут КНТЕУ

Використання ефекту сноба з метою удосконалення маркетингової політики підприємств, що спеціалізуються на виробництві товарів та наданні послуг класу «люкс»

У статті розглянуто можливості використання ефекту сноба з метою удосконалення маркетингової політики підприємств, що спеціалізуються на виробництві товарів та наданні послуг класу «люкс».

Ключові слова: ефект сноба, товари та послуги класу «люкс», споживачі, маркетингові рішення.

В.В. КАПРАВЫЙ,
к.с.–х.н., доцент, Винницкий торгово–экономический институт КНТЕУ,
М.О. ЗАГОРУЙКО,
бакалавр, Винницкий торгово–экономический институт КНТЕУ

Использование эффекта сноба с целью усовершенствования маркетинговой политики предприятий, специализирующихся на производстве товаров и предоставлении услуг класса «люкс»

В статье рассмотрены возможности использования эффекта сноба с целью усовершенствования маркетинговой политики предприятий, специализирующихся на производстве товаров и предоставлении услуг класса «люкс».

Ключевые слова: эффект сноба, товары и услуги класса «люкс», маркетинговые решения.

V.V. KAPRAVIY,
doctor of philosophy, associate professor, Vinnitsa Trade and Economic Institute KNTU,
M.O. ZAGORUYCO,
bachelor, Vinnitsa Trade and Economic Institute KNTU

Using the snob effect in order to improve the marketing policy of the enterprises specializing in the production of goods and services of class «luxury»

The article discusses the possibility of using effect as nob to improve the marketing policy of the enterprises specializing in the production of goods and services of class «luxury».

Keywords: snob effect, goods and services of class «luxury» marketing solutions.